

TNC 45 Vattenordlista 2
Geologiska, hydrologiska, meteorologiska termer

År 1968 utkom Vattenordlista 1 som den första i en planerad serie ordlistor inom vattenförsörjnings- och avloppstekniken. Vattenordlista 1 (TNC 41) innehåller termer och definitioner inom hydrobiologin.

Vattenordlista 2, som nu färdigställd, behandlar geologiska, hydrologiska och meteorologiska begrepp som har samband med vattenförsörjningstekniken. Utredningsman för denna del har varit civilingenjör Ingvar Hörberg, Sydsvenska Ingenjörbyrå, som insamlat och systematiserat materialet och utarbetat förslag till definitioner. På sedvanligt sätt har förslagen remissbehandlats av ett stort antal remissinstanser och slutbearbetats inom en arbetsgrupp, vars ordförande varit länsingenjör Sven Åke Svensson och sekreterare avdelningsdirektör Nils Ahlgren, Statens Naturvårdsverk.

För vissa delområden och termgrupper har dessutom värdefulla synpunkter lämnats av docenten Artur Almestrand, Sydsvenska Ingenjörbyrå, sekreteraren i den svenska IHD-kommittén, fil.lic. Malin Falkenmark, f.d. verkställande direktören i AB Zander & Ingeström, civilingenjör Hans Hylander, sekreteraren i Svenska Kommittén för Internationella Dammkommissionen, civilingenjör Ragnar Kjellberg, Statens Vattenfallsverk, och professorn vid Institutionen för vattenbyggnad vid Lunds universitet Gunnar Lindh.

Ordlistan har liksom Vattenordlista 1 försetts med motsvarigheter på engelska, franska, tyska och finska. I fråga om de engelska och franska ekvivalenterna har värdefullt jämförelsematerial erhållits från det pågående terminologiarbetet inom Internationella Hydrologiska Dekaden (IHD). Den svenska IHD-kommittén står som nordisk samordnare av det internationella terminologiarbetet inom hydrologiska området. Överläggningar pågår om möjligheten att låta resultatet av detta arbete ingå som en separat utgåva i TNCs skriftserie.

Vattenordlista 2 utkommer som TNC 45. Ordlistan omfattar 80 sidor och 340 termer.

Försäljning: genom bokhandeln och genom Sveriges Standardiseringskommission.

Pris: ca 20 kronor jämte mervärdesskatt.

Distribution: september 1970.

Ordlistans innehåll exemplifieras på följande sidor.

advektion

E advection
F advection f

D Advektion f
Su advektio

överföring av värme, vattenånga m.m. genom horisontalrörelser i luft eller vatten; värmeutbytet inom atmosfären sker till stor del genom advektion

konvektion

E convection
F convection f

D Konvektion f
Su konvektio

överföring av värme genom vertikalarörelser i luft eller vatten, betingade av termisk instabilitet; luftens konvektion kan ge upphov till konvektiv nederbörd

atmosfär

E atmosphere
F atmosphère f

D Atmosfäro f
Su ilmakehä

hölje av gas som omger jorden (eller annan himlakropp)

hydrosfär

E hydrosphere
F hydrosphère f

D Hydrosfäro f
Su hydrosfääri, vesikehä

hölje av vatten som omger jorden; innefattar även grundvattnet

avrinningsområde

(för ett vattendrag)

E drainage basin,
catchment area,
watershed

D Entwässerungsgebiet n,
Einzugsgebiet n

F bassin m versant,
bassin m hydro-
graphique

Su valunta-alue,
valuma-alue

avgränsat område varifrån vatten avrinner genom en tvärsnitt i ett vattendrag; skils från angränsande områden genom vattendelare

Anm. Termen nederbördsområde är i första hand att betrakta som en meteorologisk term och bör därför inte användas som synonym till avrinningsområde. I geografisk terminologi förekommer uttrycket dräneringsområde (E drainage area) i samma betydelse som avrinningsområde.

tillrinningsområde

(för en sjö)

E -
F -

D -
Su valunta-alue

hela det område varifrån vatten rinner till en sjö

dämningsgräns

E maximum water level
F niveau m maximum de
la retenue

D Staugrenze f
Su patousraja,
ylin patouskorkeus

den högsta nivå till vilken vattnet i en sjö eller ett vattendrag får dämmas

Anm. Dämningsgränsen i ett regleringsmagasin kallas även övre magasinsgräns (E maximum reservoir level).

dimma

E fog
F brouillard m

D Nebel m
Su sumu

anhopning av mycket små vattendroppar (med en diameter av 1-50 μm) eller vid sträng kyla iskristaller (med en diameter av ca 100 μm) som svävar i luftlagren närmast jordytan

Anm. Termerna dimma och fuktdis och deras utländska motsvarigheter används enligt internationell överenskommelse med följande gränsdragning:

dimma: den horisontella synvidden < 1 km
fuktdis: den horisontella synvidden > 1 km.

fuktdis

E mist
F brume f

D Dunst m
Su utu, ume

anhopning av hygroskopiska vattendroppar (med en diameter av ca 1 μm) som svävar i luften närmast jordytan

Anm. För gränsdragningen mellan fuktdis och dimma se anm. under dimma.

kondensation

E condensation
F condensation f

D Kondensation f
Su tiivistyminen,
kondensaatio

ett ämnes övergång från gasform till fast eller flytande form

Anm. I meteorologin används termen kondensation enbart om övergång från gasform till flytande form.

sublimation

E sublimation
F sublimation f

D Sublimation f
Su härmistyminen,
sublimaatio

övergång från fast form till gasform och åter till fast form

Anm. I meteorologin används termen sublimation enbart om övergång från gasform till fast form.

isopleth

E isopleth
F isoplethe f

D Isoplethe f
Su isopleetti

linje (på karta) som sammanbinder punkter med lika värde på en storhet för en viss tidpunkt eller en viss tidrymd; ex. isobar, isohyet, isohyps, isoterm

12.8.1970

ES/mn